

ปีที่ 2 ฉบับที่ 11 ประจำเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2556

ดร.วิภาณี รักใหม่
รอง ผอ. ฝ่ายส่งเสริมและ
พัฒนาพิพิธภัณฑ์

สวัสดิ์ค่ะท่านผู้อ่านทุกท่าน ลมเย็นพัดฉิวๆ เป็นสัญญาณว่าหน้าหนาวมาถึงอีกแล้วค่ะ อากาศดีๆ แบบนี้ เหมาะกับการทำกิจกรรมกลางแจ้ง หรือการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาตินะคะ พิพิธภัณฑ์ของเราก็มีกิจกรรมดีๆ มานำเสนอเพื่อรับลมหนาวกันค่ะ

เริ่มกันที่โครงการขุดสำรวจไดโนเสาร์ ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างไทยกับญี่ปุ่น

ซึ่งปีนี้ก็ดำเนินมาเป็นปีที่ 6 แล้ว ทีมงานจะประเดิมขุดพลิกหน้าดินที่หลุมขุดค้นบ้านสะพานหิน ในวันที่ 7 พฤศจิกายน นี้ค่ะ Khorat Fossil Museum News ขอรับรองว่าจะรายงานจากหลุมขุดค้นอย่างเข้มข้นไม่ให้ตกหล่นกันเลยทีเดียว

พิพิธภัณฑ์ไม้กลายเป็นหินในฤดูกาลนี้ก็เหมาะกับการมาท่องเที่ยวที่สุดเลยเช่นกันค่ะ โดยเฉพาะการชมสวนด้านนอกอาคารเพราะอากาศกำลังสบาย เดินชมสวนหรือนั่งพักผ่อนในสวนได้ตลอดทั้งวันค่ะ

สารจากไม้หิน

เรายังมีการจัดสวนไม้กลายเป็นหินกลางแจ้งเพิ่มขึ้นอีกจุดด้วยค่ะ ตั้งอยู่บริเวณลานระหว่างอาคารพิพิธภัณฑ์ไม้กลายเป็นหินกับอาคารพิพิธภัณฑ์ช้างศึกตำบลบวรพิศ ชื่อว่า “สวน อรุณ ตั้งพานิชย์” ตั้งชื่อเพื่อเป็นเกียรติและเป็นการระลึกถึงความเสียสละของคุณอรุณ ตั้งพานิชย์ ซึ่งได้มอบไม้กลายเป็นหินที่รวบรวมไว้ ให้มาจัดแสดงในบริเวณพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ เนื่องจากท่านเห็นประโยชน์ที่จะเกิดแก่ส่วนรวมและลูกหลานในท้องถิ่น เพราะจะได้เรียนรู้ ได้เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจ ด้วยเป็นเครื่องชี้ประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติและป่าไม้ของโคราช ที่เคยอุดมสมบูรณ์มาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์นั่นเอง ...ใครมาเที่ยวพิพิธภัณฑ์ อย่าลืมแวะมาชมสวนกันนะคะ...

สัมมนา การอนุรักษ์ไม้กลายเป็นหินกลางแจ้ง

สถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหินฯ จะจัดโครงการสัมมนาเรื่อง “การอนุรักษ์ไม้กลายเป็นหินในประเทศไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ซากดึกดำบรรพ์ไม้กลายเป็นหินของประเทศไทยให้ถูกวิธี และส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจและเห็นคุณค่าของซากดึกดำบรรพ์ในท้องถิ่นและร่วมกันอนุรักษ์ให้อยู่กับประเทศไทยอย่างยั่งยืน

การสัมมนาเริ่มต้นด้วยภาคบรรยายและทดลองปฏิบัติ ในวันที่ 26 - 27 ธ.ค. 2556 ที่สถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหินฯ และยังมีกิจกรรมลงมือปฏิบัติจริง โดยจะเดินทางไปปฏิบัติการณ์อนุรักษ์ไม้กลายเป็นหินที่อยู่อกลางแจ้งหรือในแหล่งค้นพบที่วนอุทยานไม้กลายเป็นหินบ้านตาก จังหวัดตาก ในระหว่างวันที่ 28 - 31 ธ.ค. 2556 โดยทีมวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ จากประเทศกรีซ ฮังการี และจากสถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหินฯ

ผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ สามารถสอบถามรายละเอียดหรือข้อมูลเพิ่มเติมที่ คุณภคภรณ์ โทร. 044-370739-40, 088-5804689 หรือติดตามความคืบหน้าที่ www.khoratfossil.org

เรื่องของคนที่ไม่ซ้ำซาก.....

แพนด้า... ก็เคยอยู่เมืองไทยมาก่อน

โดย ดร.วิภาณุ รักใหม่

ถ้าเอ่ยถึงแพนด้า คิดว่าทุกท่านก็คงนึกถึงอาหารที่น่ารักน่าชังของมันได้ นะคะ ตอนนี้แพนด้าเป็นขวัญใจมวลชนทั่วโลกไปเรียบร้อยแล้ว สวนสัตว์ใหญ่ๆ ในโลกเกือบทุกแห่งก็มีแพนด้าไว้คอยต้อนรับผู้มาเยือน สวนสัตว์เชียงใหม่ของเราก็ไม่น้อยหน้าค่ะ ได้รับมอบแพนด้ามาจากประเทศจีนตั้งแต่ปี 2544 ในฐานะสัญลักษณ์แห่งสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ สำคัญทีเดียวเชียวค่ะ...

แพนด้ามีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Ailuropoda melaleuca* ซึ่งเป็นสมาชิกตัวหนึ่งในวงศ์หมี (URSIDAE) มีแหล่งอาศัยตามธรรมชาติเพียงในพื้นที่ป่าของประเทศจีนเท่านั้น แต่ท่านผู้อ่านเชื่อมั๊ยคะ ว่าเมื่อนานมาแล้วแพนด้าก็เคยมีแหล่งอาศัยในประเทศไทยด้วย....

ที่พูดเช่นนี้ได้ เพราะนักบรรพชีวินวิทยามีหลักฐานยืนยันค่ะ มีการพบฟอสซิลฟันหน้าซี่หนึ่งของแพนด้าที่ถ้ำวิมานนาคินทร์ จังหวัดชัยภูมิ เมื่อศึกษาก็พบว่า เป็นฟันกรามล่างด้านขวาซี่ในสุด มันมีขนาดใหญ่ รูปร่างเกือบกลม ค่อนข้างแบน คล้ายฟอสซิลแพนด้าสมัยไพลสโตซีน หรือสมัยน้ำแข็ง (เมื่อ 1.8 ล้านปีก่อน)

นอกจากนี้ยังมีการค้นพบฟอสซิลแพนด้าที่ถ้ำในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นฟอสซิลฟันกรามบน 2 ซี่ ฟันกรามล่างอีก 1 ซี่ และพบว่า เป็นฟอสซิลแพนด้ายุคเดียวกันกับที่พบที่จังหวัดชัยภูมิ ในประเทศเพื่อนบ้านของเรา เช่น พม่า เวียดนาม ก็มีรายงานการค้นพบฟอสซิลแพนด้าเช่นกันค่ะ

ที่มาของข้อมูล: นิทรรศการแพนด้าและผองเพื่อน อาคารต้อนรับนักท่องเที่ยว พิพิธภัณฑ์ไม้กลายเป็นหิน ช้างดึกดำบรรพ์และไดโนเสาร์ ส.วิจัยไม้กลายเป็นหินฯ ม.ราชภัฏนครราชสีมา

ปีที่หก... ของการตามล่าไดโนเสาร์

สถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหินฯ ดำเนินโครงการขุดสำรวจซากดึกดำบรรพ์ไดโนเสาร์ ซึ่งเป็นความร่วมมือกับพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ฟูกูอิ จังหวัดฟูกูอิ ประเทศญี่ปุ่น มาอย่างต่อเนื่อง โดยปีนี้เป็นปีที่ 6 แล้ว ซึ่งปีนี้ก็จะทำการขุดสำรวจไดโนเสาร์ ถึง 2 จังหวัดด้วยกัน เริ่มจากการขุดสำรวจที่จังหวัดนครราชสีมา ก่อน ในวันที่ 7 - 30 พฤศจิกายน 2556 ณ บ้านสะพานหิน ตำบลสุรนารี และเดินทางไปตามล่าหาซากไดโนเสาร์ต่อกันที่อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ในช่วงวันที่ 4 - 14 ธันวาคม 2556

พื้นที่ขุดค้นทั้งสองจังหวัดนี้มีความโดดเด่นและเป็นแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่ดีมาก เพราะเป็นบริเวณที่พบซากดึกดำบรรพ์ไดโนเสาร์ที่ไม่สามารถพบเห็นกันได้ทั่วไป โดยที่จังหวัดนครราชสีมาได้พบอิกัวโนดอนต์สายพันธุ์ใหม่ *ราชสีมาซอรัส สุรนารีเอ* ขณะที่อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ พบรอยเท้าไดโนเสาร์หลากหลายสายพันธุ์

ที่นี้ก็มาถึงคำถามว่า แล้วทำไมตอนนี้จึงเหลือแพนด้าอยู่แต่ในประเทศจีนล่ะ...

มีข้อสันนิษฐานว่า แหล่งอาศัยของแพนด้าในนั้นสัมพันธ์กับอาหารของมัน ซึ่งเป็นต้นไม้ชนิดพิเศษที่มีเฉพาะในเขตอากาศอบอุ่น มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำ

การพบฟอสซิลแพนด้าที่ชัยภูมิและแม่ฮ่องสอนของไทยก็ชี้ให้เห็นว่าในสมัยไพลสโตซีน ดินแดนแถบนี้มีอากาศหนาวเย็นกว่าปัจจุบันซึ่งเหมาะสมกับการเจริญของพืชอาหารของแพนด้า จนเมื่อโลกอบอุ่นขึ้น แหล่งอาหารของแพนด้าในเขตบ้านเราก็ตกลง ทำให้พวกมันอพยพขึ้นไปทางเหนือ จนตอนนี้แพนด้าเหลือเพียงแหล่งอาศัยในเขตตะวันตกของจีนเท่านั้น

คิดแล้วก็เสียดายนะคะ ที่ไม่มีแพนด้าหลงเหลืออยู่ในป่าบ้านเราแล้ว... ก็หวังว่าป่าธรรมชาติในประเทศจีนซึ่งเป็นถิ่นอาศัยแหล่งสุดท้ายจะปกป้องรักษาแพนด้าไว้ได้นะคะ

ถ้าท่านผู้อ่านสนใจเรื่องราวของฟอสซิลแพนด้าในประเทศไทย ก็แวะมาชมได้ที่อาคารต้อนรับนักท่องเที่ยว พิพิธภัณฑ์ไม้กลายเป็นหิน ช้างดึกดำบรรพ์และไดโนเสาร์ ทุกวัน (ยกเว้นวันจันทร์) ตั้งแต่เวลา 9.00 - 16.30 น.

